

EVALUAREA DE MEDIU PENTRU PNDR 2007-2013

1. INTRODUCERE

Această evaluare de mediu a fost elaborată în conformitate cu prevederile art. 9 (1) (b) al Directivei (CE) nr. 42 /2001 (SEA) privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului (SEA). Evaluarea înregistrează modul în care SEA a îmbunătățit elaborarea programului, inclusiv modul în care opiniile exprimate în ceea ce privește Raportul de Mediu și PNDR au fost luate în considerare în finalizarea Programului.

2. METODOLOGIA ȘI ETAPELE SEA

PNDR a fost subiectul Evaluării Strategice de Mediu (SEA) în conformitate cu prevederile HG nr. 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe, care transpune în legislația românească Directiva (CE) nr. 42/2001 (SEA).

Procedura SEA a inclus următoarele etape:

- 1. Decizia de parcurgere a procedurii de evaluare de mediu a PNDR.** Procedura SEA pentru PNDR a început a fi aplicată în noiembrie 2006 când Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor a fost notificat de către MADR cu privire la elaborarea primei versiuni a PNDR 2007 – 2013, MMGA răspunzând în aceeași lună cu o adresă prin care specifică componența generică a grupului de lucru, în cadrul căreia trebuie să se desfășoare etapa de definitivare a Programului;
- 2. Stabilirea unui grup de lucru compus din reprezentanții ministerelor relevante.** Acest grup de lucru special a fost format din reprezentanți ai: Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR), Ministerului Comunicațiilor și Tehnologiei Informației (MCTI), Ministerului Sănătății Publice (MSP), Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor (MDLPL), Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului (MECT), Ministerului Economiei și Finanțelor (MEF), Ministerului Mediului și Dezvoltării Durabile (MMDD), precum și din partea EPC-Consultanță de mediu. Au fost organizate 7 întâlniri ale grupului de lucru inter-instituțional;
- 3. Stabilirea scopului și gradului de detaliere (conținutul) Raportului de Mediu** – s-a realizat în baza propunerilor făcute de expertul de mediu responsabil cu elaborarea raportului și a fost agreat de grupul de lucru sus menționat;
- 4. Pregătirea Raportului de Mediu** privind posibilele efecte semnificative ale PNDR asupra mediului, incluzând considerații privind:
  - a. Starea actuală a mediului și evoluția probabilă a acestuia dacă nu se implementează PNDR
  - b. Obiectivele privind protecția mediului, stabilite la nivel internațional, comunitar sau național, care sunt relevante pentru PNDR și modalitatea în care aceste obiective au fost luate în considerație
  - c. Efectele probabile asupra mediului ale PNDR
  - d. Măsurile pentru monitorizarea efectelor asupra mediului.
- 5. Dezbateră publică privind Raportul de Mediu și versiunea PNDR din 28 iunie 2007.** Proiectul de Raport de mediu a fost elaborat într-o primă versiune în mai 2007, când a fost lansat și procesul de consultare publică privind raportul SEA și PNDR. Documentele au fost făcute publice și au fost disponibile pe site-ul MADR și la registratura acestuia. Publicul a fost anunțat prin intermediul mass-media despre oportunitatea de a-și exprima opinia asupra documentelor într-o perioadă de 45 zile, inclusiv la întâlnirea pentru dezbateră publică ce a avut loc pe data 28 iunie 2007.
- 6. Luarea în considerare a Raportului de Mediu și a rezultatelor consultării în finalizarea PNDR.** Comentariile, opiniile și sugestiile publicului și ale membrilor grupului de lucru au fost luate în considerare la elaborarea PNDR și a Raportului de mediu pentru acesta. Raportul de mediu a fost luat în considerare în elaborarea PNDR 2007 – 2013.

3. MODUL ÎN CARE S-AU AVUT ÎN VEDERE CONSIDERAȚIILE DE MEDIU DIN RAPORTUL DE MEDIU ÎN CADRUL PNDR

Raportul SEA pentru PNDR identifică efecte preponderant pozitive și neutre asupra mediului ca urmare a implementării programului. În ceea ce privește efectele negative asupra mediului care pot apărea ca urmare a unor investiții specifice prevăzute în program, raportul furnizează o serie de măsuri care să le prevină, să le reducă sau să le contracareze. Toate efectele implementării PNDR asupra mediului vor fi monitorizate anual, printr-un set de indicatori.

În scopul evaluării efectelor de mediu a PNDR, a fost selectat și formulat un număr relevant de aspecte și obiective de mediu, având ca punct de pornire obligațiile naționale și internaționale (europene și globale) pe care România le are în domeniul mediului.

Raportul de Mediu a oferit recomandări utile care au fost luate în considerație în versiunea finală a PNDR.

Recomandările propuse în Raportul de Mediu ce au fost luate în considerație la îmbunătățirea PNDR sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Recomandări	Cum au fost luate în considerare în POS Mediu sau alte documente conexe
Întocmirea ghidurilor de finanțare – trebuie să indice în mod clar importanța considerării aspectelor de protecția mediului în elaborarea proiectelor / propunerilor de finanțare	La elaborarea ghidurilor de finanțare aspectele de protecția mediului în elaborarea proiectelor/propunerilor de finanțare vor fi luate în considerare
Propunerile de proiecte trebuie să fie însoțite de evaluări de impact	Proiectele care necesită evaluări de impact vor fi însoțite de aceste evaluări la depunerea documentației aferente cererilor de finanțare. Evaluările de impact se vor întocmi în conformitate cu cerințele legislației naționale în vigoare
Pe parcursul implementării proiectelor trebuie asigurată derularea programului de monitorizare cu desfășurarea unor sesiuni intermediare de evaluare. Acest program de monitorizare trebuie să cuprindă cu previziunile evaluării de mediu	Anual, Autoritatea de Management a PNDR va trimite către MMDD un raport privind monitorizarea aspectelor de mediu relevante pentru PNDR, inclusiv analiza acestora
La finalizarea proiectului de investiții, beneficiarii trebuie să demareze procedura de autorizare din punct de vedere al protecției mediului în cadrul căreia să existe posibilitatea suplimentară a identificării eventualelor aspecte de impact și a conformării cu prevederile legislației de mediu	Conform prevederilor legislației de mediu, beneficiarii trebuie să demareze procedura de autorizare de mediu, iar la finalul lucrărilor, beneficiarii care se supun procedurilor de emitere a acordului de mediu și a autorizației de mediu, necesită autorizație de mediu sau revizuirea autorizației de mediu existente

4. CUM AU FOST LUATE ÎN CONSIDERAȚIE COMENTARIILE OPINIEI PUBLICE ȘI OPINIA AUTORITĂȚILOR RELEVANTE

Raportul de Mediu a fost pregătit ca urmare a desfășurării procesului de consultare, fiind întocmit de către expertul cheie Marius Nistorescu. În vederea consultării autorităților relevante (ministere) a fost constituit un Grup de Lucru inter – ministerial pentru SEA.

PNDR, precum și Raportul de Mediu și metodologia SEA au fost disponibile pentru toate părțile interesate pe site-ul MADR www.mapam.ro, o perioadă de timp corespunzătoare fiind prevăzută pentru primirea de comentarii și sugestii. Începând din luna noiembrie 2006, prima versiune a PNDR, urmată de versiunile ulterioare au fost făcute publice pe site-ul MADR. De asemenea, în conformitate cu legislația națională relevantă privind procesul SEA, în data de 28 iunie 2007 a fost organizată o dezbatere publică.

Autoritățile relevante și-au exprimat opinia și au formulat comentarii asupra Raportului de Mediu în timpul lucrărilor Grupului de Lucru, astfel încât versiunea finală a acestuia conține contribuția acestora. Aceste comentarii precum și cele primite în timpul procesului de dezbatere publică, răspunsul dat și modalitatea în care aceste comentarii au fost luate în considerare sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Întrebări și comentarii primite de la participanții la Grupul de Lucru Inter-ministerial		
Nume/ Organizație	Întrebare / Comentariu	Cum s-a luat în considerare în PNDR
Dl. Dorin Dorian/ Ministerul Finanțelor Publice	A menționat importanța dezvoltării infrastructurii în spațiul rural și a ridicat problema complementarității între PNDR și Programul Operațional Sectorial Mediu	Pentru rețeaua de apă și canalizare PNDR va finanța investițiile destinate localităților cu mai puțin de 10.000 echivalent locuitori, iar POS Mediu oferă finanțare pentru celelalte localități.
Dl. Constantin Pulbere/ Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile	A întrebat cum PNDR poate conduce la conservarea biodiversității cu referire la Rețeaua Natura 2000	Prin PNDR se vor aloca plăți pentru terenurile agricole și forestiere din siturile Natura 2000 pentru a compensa restricțiile de mediu impuse prin regimul de protecție

<p>Dl. Constantin Pulbere/ Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile</p>	<p>A propus ca îmbunătățirea competitivității fermelor și dezvoltarea activităților economice vizează creșterea numărului de locuri de muncă să se realizeze respectând principiile durabilității</p>	<p>Au fost reformulate obiectivele specifice astfel:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „Îmbunătățirea competitivității fermelor comerciale și de semi – subzistență” a fost înlocuit cu „Îmbunătățirea competitivității fermelor comerciale și de semi – subzistență cu respectarea principiilor dezvoltării durabile” 2. „Menținerea și dezvoltarea activităților economice care vizează creșterea numărului de locuri de muncă” a fost înlocuit cu „Menținerea și dezvoltarea durabilă a activităților economice care vizează creșterea numărului de locuri de muncă”
<p>Dl. Ionuț Sandu/ Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor</p>	<p>A propus ca Grupurile de Acțiune Locală să ia în considerare în analiza teritoriilor pe care le animă caracteristicile de mediu</p>	<p>Grupurile de Acțiune Locală au posibilitatea de a-și crea propria strategie luând în considerare aspectele de mediu relevante pentru teritoriile pe care le animă</p>
<p>Dl. Ionuț Sandu/ Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor</p>	<p>A ridicat problema fermelor zootehnice care necesită investiții în infrastructura de mediu fiind cunoscut faptul că agricultura este primul emitent de amoniac în atmosferă</p>	<p>Pentru investițiile în fermele zootehnice care nu vizează producția în sine ci doar aspecte de mediu, sprijinul public este mai mare</p>
<p>Dl. Dorin Dorian/ Ministerul Finanțelor Publice</p>	<p>A subliniat importanța promovării și oferirii de consiliere pentru sprijinirea implementării măsurilor din cadrul axei 2 pentru a se atinge obiectivele de mediu</p>	<p>În cadrul axei 1, prin măsura 114 Servicii de Consultanță, se oferă sprijin pentru aplicanții măsurilor din Axa 2</p>

Întrebări și comentarii primite de la participanții la dezbaterile publice		
Nume/ Organizație	Întrebare/Comentariu	Cum s-a luat în considerare în PNDR
Lavinia Răducescu, Societatea Ornitologică Română	Metodologia elaborării Raportului de Mediu s-a axat doar pe obiectivele specifice ori s-au luat în considerare și măsurile PNDR?	A fost realizată o analiză atât pe măsuri, cât și pe obiectivele specifice.
Lavinia Răducescu, Societatea Ornitologică Română	Analiza a luat în calcul doar draftul măsurilor variantei din luna noiembrie?	Raportul este rezultatul unui proces de colaborare între reprezentanții MADR și evaluatori, aceștia din urmă au primit variantele măsurilor de fiecare dată când acestea au fost modificate
Lavinia Răducescu, Societatea Ornitologică Română	S-au luat în calcul efectele cumulate ale măsurilor?	Raportul de mediu a luat în calcul efectele cumulative de mediu. Evaluarea acestora s-a realizat prin însumarea notelor de evaluare acordate pentru fiecare măsură.

Notă: În perioada noiembrie 2006 - iunie 2007, diverse comentarii / recomandări au fost primite de la autoritățile relevante (în special în timpul lucrărilor Grupului de Lucru), de la evaluatorii ex-ante (inclusiv evaluatorii SEA) și de la public (în timpul dezbaterii publice). Aceste poziții și remarci au fost analizate de către Autoritatea de Management și au fost luate în considerare în propunerea oficială a PNDR.

5. ALTERNATIVE

Legislație relevantă - atât Directiva (CE) nr. 42 /2001, cât și Hotărârea de Guvern nr. 1076/2004, cer ca alternative rezonabile ale programului să fie luate în considerare în cadrul SEA.

Următoarele alternative la PNDR Mediu au fost analizate în timpul procesului SEA:

- **Alternativa zero** - ne-implementarea PNDR
- **Prima alternativă** - varianta PNDR elaborată în octombrie 2006
- **A doua alternativă** - varianta PNDR elaborată în martie 2007
- **A treia alternativă** - varianta PNDR elaborată în aprilie 2007
- **A patra alternativă** – variantă PNDR elaborată în iunie 2007

Alternativa zero, analizată în Raportul de Mediu, a arătat că dacă nu se elaborează și implementează PNDR vor fi consecințe nefavorabile majorității aspectelor relevante de mediu. Astfel, s-a remarcat că majoritatea indicatorilor de mediu din PNDR vor cunoaște evoluții negative, iar pentru cei care înregistrează evoluții pozitive nu se poate prezice atingerea țintelor propuse sau asumate de România. În concluzia alternativei "0", Raportul de mediu precizează că aceasta este neacceptabilă pentru nevoile și cerințele spațiului rural românesc.

Toate variantele de Program înregistrează progrese de mediu. Cele mai importante sunt redate mai jos:

- Varianta PNDR din martie 2007, prevede pentru măsura 121:
  - pentru producătorii agricoli din zona montană defavorizată și din zonele defavorizate - altele decât zonele montane, sprijinul public este de 60% din valoarea eligibilă a investiției;
  - pentru investițiile necesare implementării Directivei Consiliului 91/676/CEE pe o perioadă de 4 ani de la data aderării, în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1463/2006, sprijinul public este de 75% din valoarea eligibilă a investiției;
  - pentru implementarea Directivelor Consiliului 409/1979 și a Directivei (CEE) 43/1992 - privind Natura 2000 sprijinul public este de 75% din valoarea eligibilă a investiției;
- Varianta PNDR din iunie 2007 include în cadrul măsurii 214, două noi pachete în cadrul submăsurii de gospodărire extensivă a pășunilor: pachetul 2.4 „reconstrucția pășunilor invadate de vegetație lemnoasă” și pachetul 2.5 „conservarea habitatelor de pășuni umede”. De asemenea, este mult mai bine
- Spre deosebire de versiunile anterioare, în cadrul măsurii 312, varianta din iunie 2007 a PNDR, permite pentru acele proiecte care includ investiții de producere a energiei din surse regenerabile, creșterea intensității sprijinului pentru achiziționarea echipamentelor specifice și montajul acestora de până la 70%. De asemenea, în cadrul măsurii 313, pentru acele proiecte de turism care includ și investiții de producere a energiei din surse regenerabile, intensitatea sprijinului pentru achiziționarea echipamentelor specifice și montajul acestora crește până la 70%;
- Varianta PNDR din iunie 2007 include în cadrul măsurilor 312 și 313 prioritizarea activităților printr-o intensitate mai mare a sprijinului public financiar în zonele defavorizate;
- Varianta PNDR din iunie 2007 prevede pentru măsura 322 investiții în extinderea rețelelor de alimentare cu apă potabilă numai împreună cu rețeaua de canalizare;
- Măsura 123, în varianta din iunie 2007 include următoarele elemente suplimentare față de versiunile anterioare, cu un efect pozitiv asupra obiectivelor relevante de mediu:
  - extinderea sprijinului financiar pentru investiții în scopul obținerii de combustibil ecologic din biomasă forestieră;
  - includerea în cadrul cerințelor cu privire la îmbunătățirea performanței generale a întreprinderilor a următoarelor prevederi: reducerea emisiilor poluante și a deșeurilor în scopul protecției mediului și creșterea producerii și utilizării energiei din surse regenerabile;
  - acceptarea investițiilor pentru respectarea standardelor de mediu și pentru producerea de combustibil ecologic;
  - acordarea a 50% din valoarea eligibilă a investiției și un plafon maxim al sprijinului public nerambursabil de 2.000.000 euro/proiect pentru unitățile din sectoarele lapte și carne, care au programe de restructurare până în 2009 întocmite împreună cu ANSVSA și sunt cuprinse în anexa avizată de DG Sanco.

6. MĂSURI DE MONITORIZARE

PNDR are prevăzut un sistem propriu de monitorizare și evaluare. Acesta este în responsabilitatea Autorității de Management pentru PNDR (Direcția Generală Dezvoltare Rurală din MADR). Monitorizarea și evaluarea PNDR se va realiza în conformitate cu prevederile Cadrului Comun de Monitorizare și Evaluare (CMEF), elaborat de către Comisia Europeană împreună cu Statele Membre. Sistemul de monitorizare va măsura progresul, eficiența și eficacitatea Programului în raport cu obiectivele acestuia, pe baza indicatorilor comuni de bază, ai celor financiari, de realizare, de rezultat și de impact.

Sistemul de monitorizare va ține cont și de cuantificarea impactului PNDR asupra obiectivelor de mediu relevante specificate în Raportul de Mediu – în măsura în care acestea sunt influențate de către PNDR.

Raportarea privind problemele de monitorizare de mediu va fi realizată în conformitate cu procedurile și instrumentele existente de monitorizare, stabilite de cadrul normativ. Colectarea datelor de mediu se va realiza, pe cât posibil, prin colectarea indicatorilor de mediu de la nivel de proiect. În plus, informații statistice relevante (Raportul privind Starea Mediului, Anuarul Statistic Român) vor fi utilizate în cadrul unui context relevant.

Conform art. 27, paragraful 3 al HG nr. 1076 / 2006, Autoritatea de Management pentru PNDR va trimite anual autorității de mediu competente, respectiv Direcției Generale Evaluare Impact, Controlul Poluării, un raport anual privind rezultatele măsurilor de monitorizare prezentate mai sus.